

Een slingerend pad. Transitiemanagement, beleidsverandering en duurzame ontwikkeling

Erik Paredis
Centrum voor Duurzame Ontwikkeling
Universiteit Gent
www.cdo.ugent.be

Hoorzitting MINA-raad, 30 september 2013, Brussel

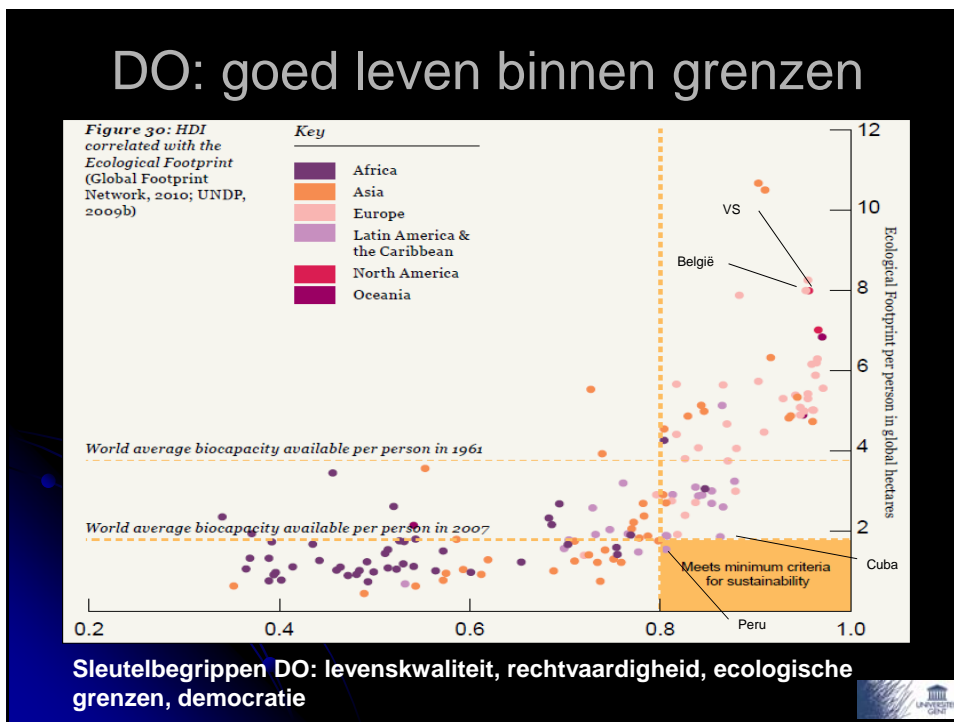
1. Van DO, over transitie naar TM

Duurzame ontwikkeling

A winding road

Transition management,
policy change
and
the search for
sustainable development

Erik Paredis

A winding road

Transition management,
policy change
and
the search for
sustainable development

Erik Paredis

Duurzame ontwikkeling

↓

Transities van systemen

- Energie, mobiliteit, landbouw...
- Doorbreking 'regimes'
- Opvoeren druk op regimes
- Zoeken naar nieuwe governance

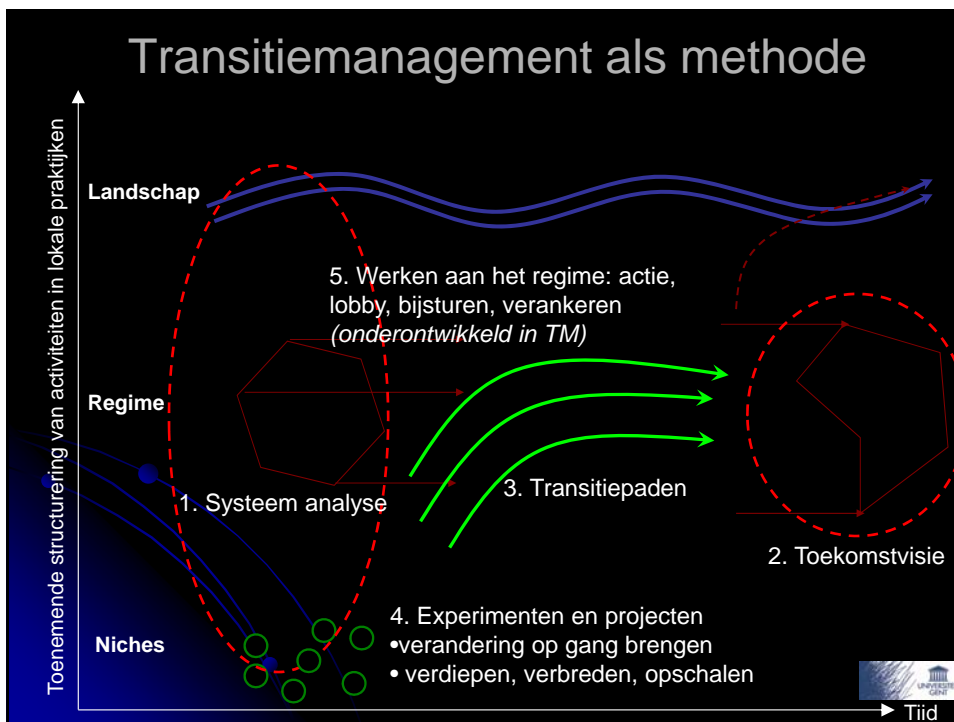
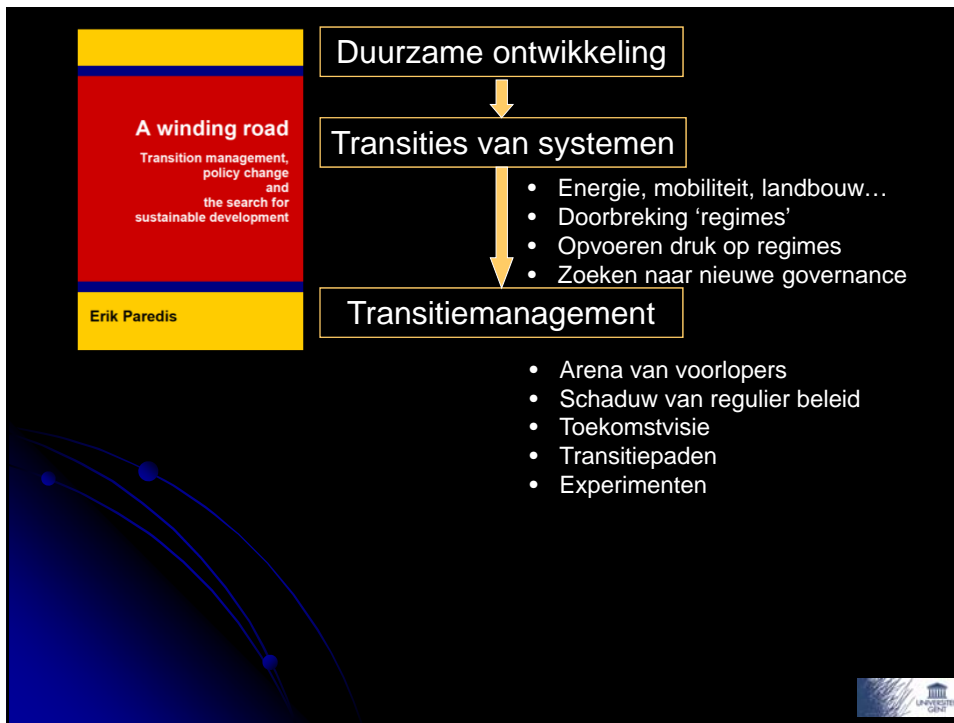

Dynamisch multi-level perspectief

structurering van activiteiten in lokale praktijken

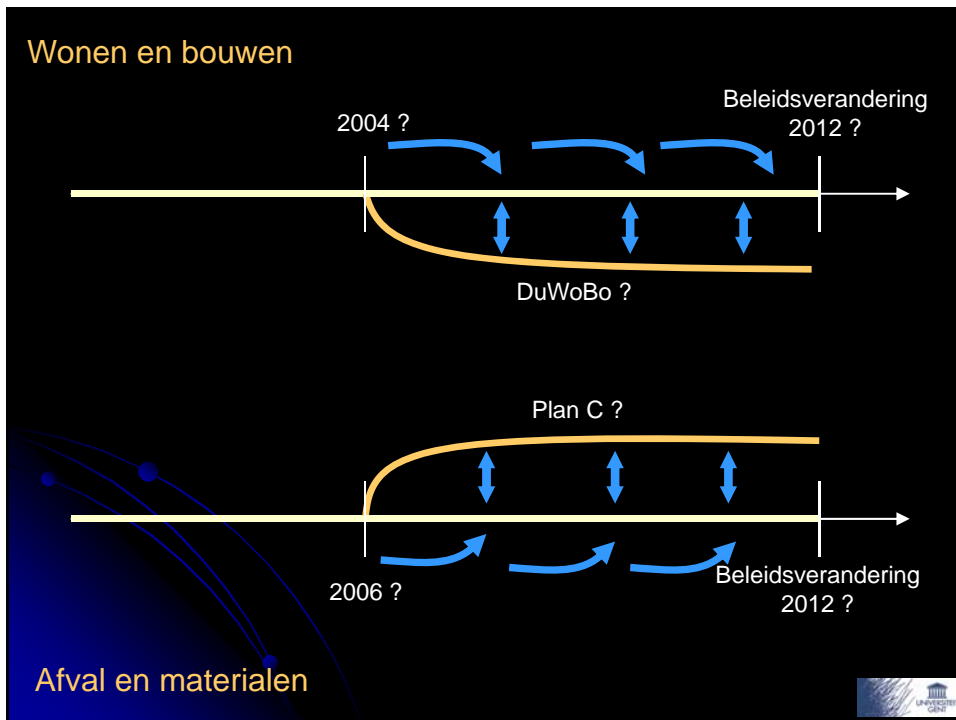
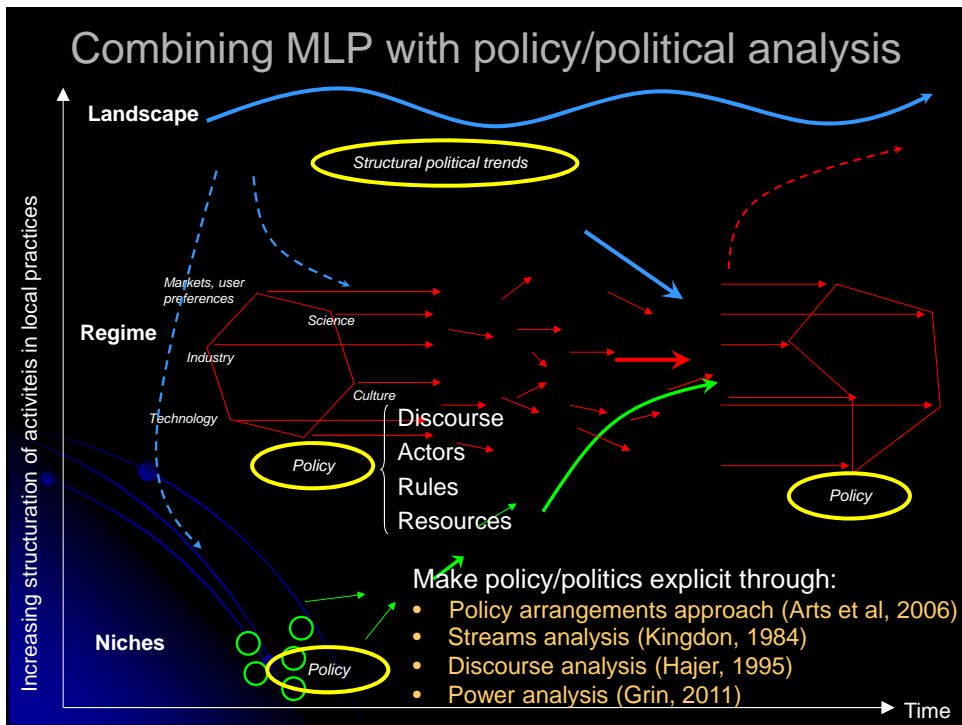

De nieuwe configuratie breekt door, gebruikmakend van 'windows of opportunity'.

2. TM-in-de-praktijk: Vlaamse ervaringen

Vergelijkbare procesontwikkelingen

- Van enthousiasme en succes in eerste deel TM-cyclus
- Naar crisis en stilstand tijdens implementatie en als de context verandert

Verschillende verandering in beleidsregime

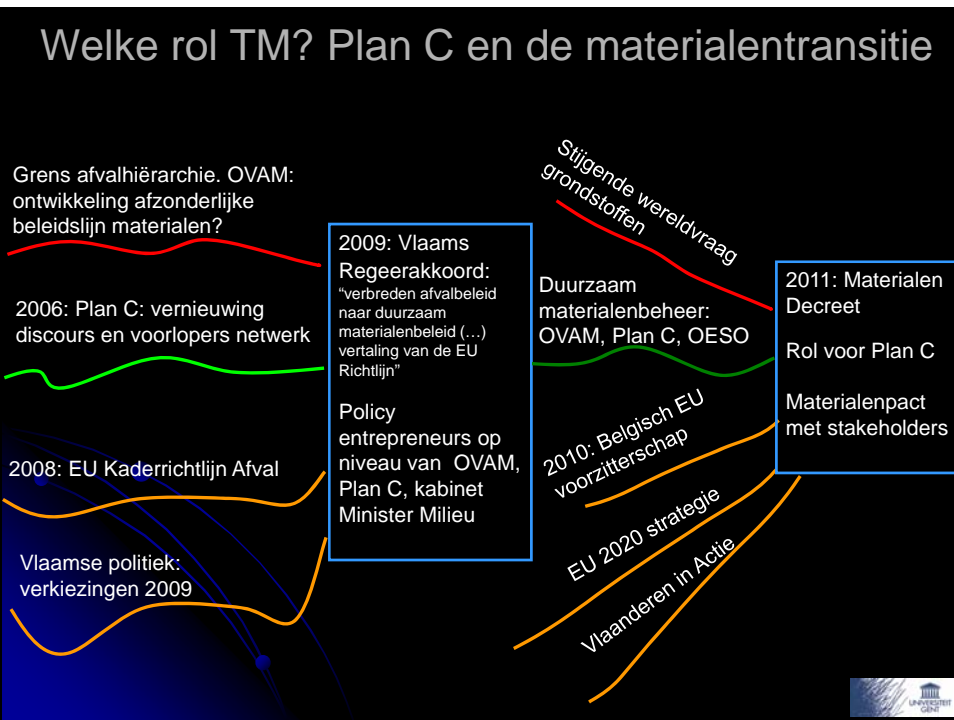
- Afval / materialen
 - Omschakeling van afval naar materialenregime, herpositionering regime-actoren, eco-modernisering dominant MAAR transformatieve elementen verdwijnen
 - Plan C hiërarchisch ingebed in nieuwe governance structuur
- Wonen en bouwen
 - Beweging in onderdelen regime (o.a. energie), MAAR centrale domeinen (ruimte, wonen) staan nog stevig, herpositionering beperkt tot energie
 - Embryonaal duurzaam wonen en bouwen arrangement toegevoegd aan al complex, historisch verankerd regime

Bijkomend:

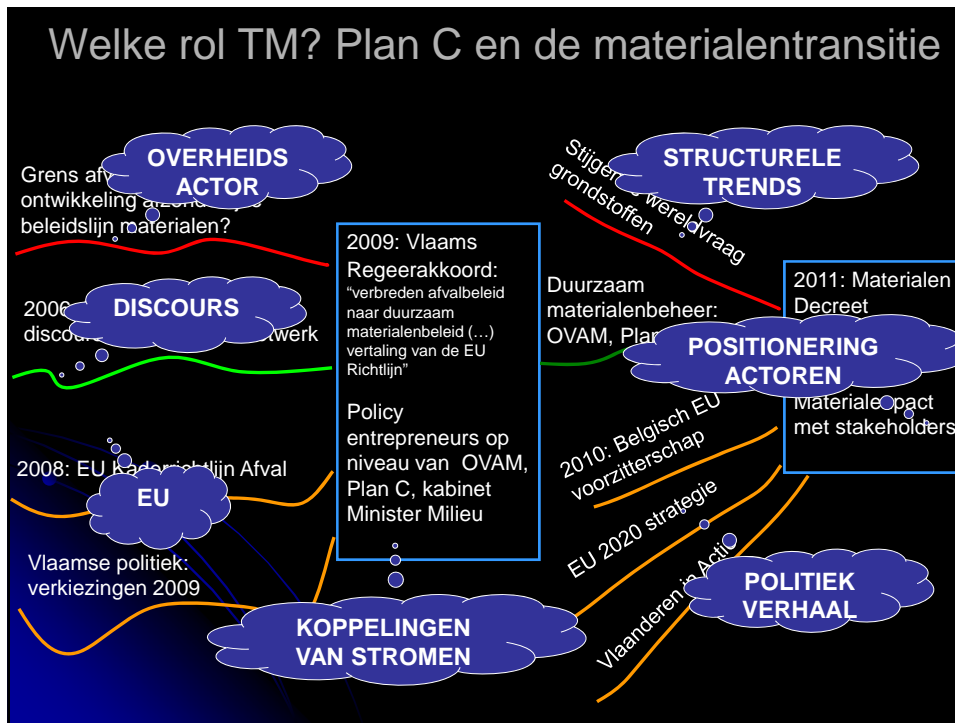
Ruimere invloed op VSDO en Vlaanderen in Actie: interpretatie T en TM ??

Welke rol TM? Plan C en de materialentransitie

Welke rol TM? Plan C en de materialentransitie

Transitiemanagement: enkele vaststellingen

- **Sterk in discoursontwikkeling en netwerkvorming**
- **Één element van verandering naast vele andere.** Invloed hangt af van:
 - koppelingen maken met lopende ontwikkelingen (entrepr./windows)
 - Invloed van huidige en historische structurele trends
 - Engagement van centrale overheidsspeler
 - Herpositionering van regimespelers
 - Confrontatie met (sterkere) bestaande discourses
- **TM-aanpak is te beperkt tot 'arena-werk'**
 - Vooral: gebrek aan politieke strategie buiten arena. Invloed verwerven vraagt veel meer dan wat aanwezig is in TM-aanpak.
 - TM werkt niet als 'stand-alone' benadering. Nood aan inbedding als onderdeel van een bredere governance strategie voor duurzaamheidstransities

3. Naar conclusies

Op zoek naar conclusies (1)

- **Sterkte van transitiestudies**
 - Zoektocht naar een model dat **diepgaande veranderingsprocessen** in maatschappelijke systemen tracht te **begrijpen**, en daarna te **benutten voor DO**
 - Benadrukt expliciet:
 - Belang van lange termijn en DO
 - De nood om evenwichten in regimes te verstoren
 - Koppeling van ontwikkelingen en strategieën tussen niveaus
 - Naar een combinatie van technologische, sociaal-culturele en institutionele vernieuwing
 - Van proces- en productinnovatie naar systeeminnovatie
 - Voorbij de driehoek overheid-bedrijven-kennisinstellingen, naar civiele samenleving en actieve burgers en consumenten

Op zoek naar conclusies (2)

- **Belangrijke kritieken:**

- Onduidelijke positie t.o.v. fundamentele 'overkoepelende' systeemkenmerken: vooral kapitalistische groei-economie, vertaald als ecologische modernisering in DO-debat
- Strategieën gaan te makkelijk uit van zoeken naar consensus in netwerken van voorlopers: depolitisering en machtsonevenwichten sluipen makkelijk binnen
- Specifiek TM
 - te beperkte politieke strategie
 - Kwetsbaar door hoge interpreteerbaarheid

- **Hoe verder ?**

- T-kader aanvullen en versterken op basis van kritieken
- Potentieel van T-kader voor analyse en **gediversifieerde strategie-ontwikkeling** is onderbenut
- TM bruikbaar, maar als onderdeel van een bredere strategie
- T-denken zelf als onderdeel van een breder denken over maatschappelijke verandering en politieke strategie

